

همه چیز درباره زکات فطره رمضان ۹۹

زکات فطره برکات مادی و معنوی فراوانی برای فرد و جامعه مسلمان دارد و از حیث نحوه پرداخت نیز دارای احکام و آداب خاصی است.

زکات فطره برکات مادی و معنوی فراوانی برای فرد و جامعه مسلمان دارد و از حیث نحوه پرداخت نیز دارای احکام و آداب خاصی است. در این گزارش ضمن اشاره به فلسفه، احکام و آداب پرداخت زکات فطره، به نظرات مراجع درباره مبلغ زکات فطره رمضان سال ۱۳۹۹ نیز پرداخته می شود.

زکات فطره از چرایی تا احکام پرداخت + مبلغ فطریه 99 به گزارش ایکننا، فطره در معانی خلقت، بدن، زکات فطره افطار و نیز دین اسلام به کار رفته است. زکات فطره که از آن به زکات ابدان نیز تعبیر می شود در اصطلاح، صدقه و عبادت مالی است که موقع غروب شب عید فطر برای سرانه افراد با شرایط خاص واجب می شود، به این سان که هر فرد بالغ، عاقل و هوشیار که فقیر نیست باید برای خودش و کسانی که نان خور او هستند، هر نفری یک صاع که تقریباً سه کیلو است گندم یا جو یا خرما یا کشمش یا برنج یا ذرت و مانند اینها و یا پول یکی از اینها را به مستحق بدهد. فلسفه زکات فطره

مناسبت فطره با معنای لغوی خلقت و بدن از این جهت است که زکات فطره موجب حفظ بدن از مرگ (و اجل غیر حتمی) می شود؛ چنان که امام صادق(ع) به وکیل خود فرمود: زکات فطره را از جانب خانواده ما، و از جانب بردگان بپرداز و هیچ یک از ایشان را از پرداختن زکات فطره اش، فرو گذار نکن، زیرا اگر برای یکی از ایشان نپردازی بر او بیم فوت دارم، گفتم: فوت چیست؟ فرمود: مردن است. گفتنی است مقصود از روایت این است که زکات فطره همانند صدقه مانع از فرارسیدن اجل غیرمحتوم می شود؛ زیرا اصل مردن حتمی الهی و سرنوشت تمامی مخلوقات است و از این جهت که زکات فطره از احکام اسلام است و در روز عید فطر به حکم شریعت، افراد از گرفتن روزه خودداری می کنند با فطرت به معنای دین اسلام و ترک روزه نیز مناسبت دارد.

قرآن کریم پرداخت زکات فطره را برنماز عید مقدم داشته و آن را موجب رستگاری و سعادت‌مندی قرار داده است و این اوج اهمیت و شکوه زکات فطره است. در اینکه مقصود از «تَزَكِي» در آیه «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى» چیست؛ مفسران معانی مختلفی را همانند پاکیزه شدن از شرک، انجام اعمال نیک، صدقه دادن، پاکیزه گشتن از تعلقات دنیوی که بازدارنده از آخرت است ذکر نموده‌اند؛ اما در روایات مختلفی از اهل سنت و شیعه «تَزَكِي» تفسیر به زکات فطره شده است.

در روایتی نقل شده که از پیامبر(ص) درباره زکات فطره سؤال شد، حضرت آیه «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى» را قرائت کرد و فرمود: منظور زکات فطره است و در روایتی امام صادق(ع) زکات فطره را همانند صلوات بر پیامبر(ص) در نماز، از موجبات کمال روزه قرارداده است و در توضیح آن فرموده: کسی که روزه بگیرد و به عمد زکات نپردازد، روزه rilm\& ای در نامه عملش منظور نمی rilm\& شود، چنانکه اگر فردی در نماز صلوات بر پیامبر(ص) را ترک کند، نمازی برای او محسوب نمی rilm\& گردد.

خدای عزوجل زکات را بر نماز مقدم داشته، و فرموده است: کسی در حقیقت رستگار شد که زکات پرداخت و نام خدای خود را یاد کرد، و آنگاه نماز به جا آورد. این احتمال نیز به گفته برخی مفسران وجود دارد که تفسیر تَزَكِي به زکات فطره از قبیل بیان یک مصداق و تطبیق آیه بر فرد روشن باشد. زیرا تزکیه معنای وسیعی دارد که همه این مفاهیم را در برمی rilm\& گیرد، هم پاک سازی روح از آلودگی شرک، و هم پاک سازی از اخلاق رذیله، و هم پاک سازی مال و جان به وسیله دادن زکات در راه خدا.

نظر مراجع تقلید درباره مبلغ فطریه سال ۹۹

این گزارش بر مبنای نظرات مراجع معظم تقلیدی که تاکنون فتوای خود را به شکل رسمی بیان کردند، تنظیم شده است.

نظر آیت الله خامنه ای

بر اساس جدیدترین استفتای معظم له، مکلف باید برای خودش و کسانی که نان خور او هستند، هر نفری یک صاع (تقریباً سه کیلو) گندم یا جو یا خرما یا کشمش یا برنج یا ذرت و مانند اینها به مستحق بدهد و اگر پول یکی از اینها

را هم بدهد کافی است. مبلغ زکات فطره برای امسال بر مبنای قیمت گندم، مبلغ ۱۰ هزار تومان است. نظر آیت الله مکارم شیرازی

دفتر آیت الله مکارم شیرازی، اعلام کرد: هر فرد مکلف در ایران برای مبلغ زکات فطره در سال ۱۳۹۹ می تواند به ازای هر نفر، بدل از سه کیلو گندم معادل ۱۰ هزار تومان یا سه کیلو برنج متوسط معادل ۳۰ هزار تومان پرداخت کند. نظر آیت الله شبیری زنجانی

دفتر آیت الله شبیری زنجانی اعلام کرد: میزان زکات فطره به ازای هر نفر بر مبنای گندم ۱۲۰۰۰ تومان و بر مبنای برنج، با توجه به یکسان نبودن قیمت آن، به ازای هر فرد، یک کیلو و ۶۰۰ گرم است. نظر آیت الله سیستانی

بنا بر استعلام از دفتر آیت الله سیستانی در قم، هر فرد مکلف در ایران برای مبلغ زکات فطره در سال ۱۳۹۹ می تواند بدل از سه کیلو آرد، معادل ده هزار تومان پرداخت کند. نظر آیت الله صافی گلپایگانی

نظر آیت الله صافی گلپایگانی، پیرامون میزان زکات فطره و کفاره روزه به شرح ذیل است: مؤمنان مبلغ معادل یک صاع (۳ کیلوگرم) گندم یا برنج را به عنوان قوت غالب جهت زکات فطره پردازند. نظر آیت الله سبحانی

براساس اعلام دفتر آیت الله سبحانی زکات فطره امسال بر مبنای قوت غالب گندم، مبلغ ده هزار تومان و بر مبنای قوت غالب برنج، مبلغ ۲۰ هزار تومان اعلام شده است. نظر آیت الله نوری همدانی

دفتر آیت الله نوری همدانی هم اعلام کرد که پرداخت سه کیلوگرم هرکدام از خوراکی هایی که در رساله عملیه به عنوان زکات فطره ذکر شده است همانند برنج یا گندم و یا قیمت آن را برای هر فرد کافی است و طبق تحقیقات انجام شده، میانگین قیمت گندم برای هر فرد ۱۰ هزار تومان و قیمت برنج برای هر فرد حدود ۵۰ هزار تومان است. آثار زکات فطره

زکات به ویژه زکات فطره آثار زیادی دارد. در ادامه به دو مورد از مهم تری این آثار اشاره می شود.

۱- رهایی از تعلقات مادی

برخی همانند قارون، ثروت را در انحصار خویش دانسته و می گویند این ثروت را به وسیله دانشی که نزد من است به دست آورده ام؛ «قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرَ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ»؛ [قارون] گفت من اینها را در نتیجه دانش خود یافته‌ام؛ ام آیا وی ندانست که خدا نسل هایی را پیش از او نابود کرد که از او نیرومندتر و مال‌دارتر؛ اندوزتر بودند و [لی این گونه] مجرمان را [نیازی] به پرسیده شدن از گناهانشان نیست (قصص/۷۸)؛ انفاق های واجب همانند زکات مال، خمس و زکات فطره یکی از جلوه های مبارزه با این گونه دلبستگی است قرآن کریم بعد از کلمه تزکی که زکات فطره معنا و یا مصداق آن است در آیه ۱۶ سوره اعلی فرموده: «بَلْ تُؤْتِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا» یعنی: شما زندگی دنیا را مقدم می دارید؛ در حالی که آخرت بهتر و پایدارتر است، و این بیانگر نقش زکات فطره در رهایی از تعلقات مادی است.

۲- کمک رسانی فوری به مستمندان

براساس روایات و فتوای فقیهان وقت وجوب زکات فطره هنگام داخل شدن شب عید است و برای کسی که نماز عید فطر می خواند، لازم است فطره را پیش از نماز عید بدهد و چنانچه نماز عید نمی خواند، می تواند دادن فطره را تا ظهر تأخیر بیندازد و در صورت عدم دسترسی به فقیرمی تواند مقداری از مال خود را به نیت فطره جدا کرده و برای مستحقی که در نظر دارد یا برای هر مستحق کنار بگذارد و باید هر وقت که آن را می دهد نیت فطره نماید؛ در کتاب وسایل الشیعه دو باب به همین جهت اختصاص یافته است که بیانگر رسیدگی فوری به محرومان است. آداب زکات فطره

الف- قصد قربت

تمامی فقیهان بر این نظرند که در پرداخت زکات فطره باید قصد قربت داشت برخی افزون بر اجماع، به روایت امام صادق (ع) که با سند صحیح نقل شده است استناد کرده اند که فرموده: صدقه برای خداست، و این را می دانیم که زکات فطره از مصادیق صدقه است.

ب- پرداخت قبل از نماز

امام صادق(ع) در حدیثی که از جهت سند صحیح است می فرماید: پرداخت فطره قبل از نماز با فضیلت تر است و بعد از نماز صدقه است یعنی پاداش صدقه مستحبی دارد نه فطره و در روایتی دیگر زمان پرداخت زکات را قبل از نماز دانسته است و در صورت باقی ماندن مقداری از آن فرمود اشکالی ندارد. سپس حضرت فرمود: ما فطریه عیال خود را کنار گذارده و بعد از نماز تقسیم می کنیم. در این راستا فقیهان چنانکه ذکر شد برای کسی که نماز عید فطر می خواند، لازم دانسته اند فطره را پیش از نماز عید بدهد و در صورت عدم دسترسی آن را کنار بگذارد.

ج – اولویت خویشاوند و همسایه

در آموزه های دینی احسان به خویشاوندان و همسایگان جایگاه ویژه ای دارد قرآن فرموده: و به پدر و مادر، نیکی کنید؛ همچنین به خویشاوندان و یتیمان و مسکینان، و همسایه نزدیک، و همسایه دور انفاق از زکات و صدقات نیز در همین راستاست در حدیثی از پیامبر(ص) آمده: در صورتی که خویشاوند نیازمند هست صدقه به دیگران روا نیست و از آن حضرت سؤال کردند: کدام صدقه بهتر است؟ فرمود: صدقه بر خویشاوندی که دشمنی تو را در دل می پرورد و امام رضا(ع) در پاسخ از سؤال درباره فطره، فرمود: همسایگان نسبت به آن سزاوارترند، و اشکال ندارد که قیمت آن را بصورت نقره بپردازند.

د- پرداخت در محلّ تکلیف

در برخی روایات از انتقال زکات فطره نهی شده و فرموده: فطریّه بر افراد و مستحقّان حاضر تقسیم می شود و از شهری به شهر دیگر منتقل نمی شود بر این اساس بسیاری از فقیهان در فتوای خویش نوشته اند: بهتر این است که که پرداخت زکات فطره در شهری باشد که در آن شرایط وجوب فطره تحقق یافته است اگر چه مال و یا وطن وی در شهر دیگر باشد.